

Luonnonsuojelu- alueiden perustaminen Kymenlaaksossa

Ennakkomateriaali
Marraskuu 2020

Kuva: Antti Below/MH

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Luonnonsuojelualueiden perustaminen meneillään eri puolilla Suomea

- Ympäristöministeriö valmistelee yhteistyössä Metsähallituksen kanssa valtion maiden luonnonsuojelualueiden perustamista Kymenlaakson alueella.
- Valmistelutyö on osa laajempaa, koko Suomen kattavaa säädösvalmistelua, jonka tavoitteena on toteuttaa Suomen luonnonsuojelualueiden verkostoa.

- Suojelualueet on jo perustettu:

Etelä-Karjala, Etelä-Savo, Itä-Lappi, Pohjois-Pohjanmaan eteläosa, Saimaan alue, Suomussalmi, Varsinais-Suomi

- Valmistelu on käynnissä:

Uusimaa, Länsi-Lappi, Pohjois-Karjala, Pohjois-Lappi, Oulun seutu, Merenkurkku, Kymenlaakso

Luonnonsuojelualueita tulossa kaikkiin Kymenlaakson kuntiin

- Alueet sijaitsevat Haminan, Kotkan ja Kouvolan kaupunkien sekä Iitin, Miehikkälän, Pyhtään ja Virolahden kuntien alueella.
- Lisäksi mereinen Itäisen Suomenlahden vedet -aluekokonaisuus sijaitsee Haminan, Kotkan, Pyhtään ja Virolahden lisäksi osin Loviisan alueella.
- Alueiden yleiskartat:

www.metsa.fi/kymenlaakso-suojelualueita

Kuva: Petra Pohjola/MH

Luonnonsuojelualueet sijoittuvat valtion omistamille alueille

- Valtion omistamia luonnonsuojelutarkoituksiin osoitettuja maita ja luonnotaan arvokkaita yleisiä vesialueita
 - Alueet on hankittu valtiolle luonnonsuojelualueen perustamista varten tai ne on varattu luonnonsuojelutarkoitukseen vanhoista valtion maista
 - Alueet ovat Metsähallituksen luontopalvelujen hallinnassa
- Luonnonsuojelualueiden perustamisella toteutetaan jo aiemmin tehtyjä päätöksiä ja ratkaisuja:
 - Kansalliset suojeluohjelmat, kuten soidensuojeluohjelma, lehtojensuojeluohjelma jne
 - Natura 2000 –verkoston suojelutoimenpiteet
 - METSO-ohjelman alueet

Luonnonsuojelualueiden perustaminen

- Suojelualueiden perustamisen tarkoituksena on säilyttää alueet luonnontilaisina ja turvata niiden ekosysteemin kehitys.
- Alueet palvelevat opetustarkoitusta sekä omatoimista retkeilyä, luonnon harrastusta ja tutkimusta.
- Alueiden perustaminen tukee myös luonnonvarojen kestäväää hyödyntämistä kuten luontomatkailua, jokamiehen oikeuksin tapahtuvaa marjastusta ja sienestystä sekä säännellysti myös metsästystä.

Kuva: Antti Below/MH

Säädösvalmistelun eteneminen

- Tapaamisia ja keskusteluja alueellisten ja paikallisten sidosryhmien kanssa

- Osallistamisessa saatu palaute koostetaan
- Asetusluonnosten valmistelu (yli 100 ha alueet valtioneuvoston asetus, alle 100 ha alueet ympäristöministeriön asetus)

- Avoin lausuntokierros: uusien luonnonsuojelualueiden perustamisasetukset lausunnolla
- Lausuntojen käsittely ja mahdolliset muutokset perustamisasetuksiin

- Valtioneuvoston ja ympäristöministeriön käsittely ja lopulliset asetukset siirtymäaikoineen

Luonnonsuojeluun osoitettujen alueiden käyttöä määrittää luonnonsuojelulaki

Luonnonsuojelualueilla

- **kiellettyä** on kaikenlainen luontoa muuttava toiminta, eläinten pyydystäminen, hätyyttäminen ja tappaminen, kasvien ja maaperän vahingoittaminen jne.
- **sallittua** on mm. liikkuminen jokamiehen-oikeuksin, marjastus, sienestys, kalastus yleiskalastusoikeuksin (kalastuslain 7 §), alueen luonnon ennallistaminen ja hoito
- **Metsähallituksen luvalla sallittua** on mm. vieraslajien ja haittaa, vaaraa tai vahinkoa aiheuttavien lajien poistaminen, hirvenajo, muu kalastus, malminetsintä, eläin- tai kasvinäytteiden ottaminen tutkimustarkoituksiin.

Kymenlaakson luonnonsuojelualueet

- Yhteensä 74 kohdetta
- Yhteensä noin 32 000 ha, josta maata 3 600 ha ja vettä 28 400 ha
- Valtioneuvoston asetuksella (yli 100 ha) perustetaan 96 % alueiden kokonaispinta-alasta (10 kpl, 30 600 ha)
- Ympäristöministeriön asetuksen (alle 100 ha) kohteiden osuus noin 4 % (64 kpl, 1400 ha)
- Kokonaisuuteen sisältyy laaja mereinen Itäisen Suomenlahden vedet -kohde, jonka pinta-ala yhteensä 28 600 ha, josta maata 200 ha ja vettä 28 400 ha
 - Sijoittuu Itäisen Suomenlahden kansallispuiston yhteyteen. Kansallispuistoon ei kuulu vesialueita.
- Perustettavilla alueilla suojellaan mm. soita, lehtoja, vanhoja metsiä ja vedenalaista luontoa.

HUOM! Kohteiden määrät ja pinta-alat voivat vielä muuttua valmistelun kuluessa!

Luonnonsuojelulaki säätelää puitteet luonnonsuojelualueilla

Tarkempaa tietoa asiaan liittyvistä luonnonsuojelulain, metsästyslain ja kalastuslain pykälistä

Luonnonsuojelualueiden perustamisedellytykset (10 §)

- Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eliölaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi
- Alueella on luontodirektiivin liitteen IV(a) tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja
- Alueella on erikoinen tai harvinainen luonnonmuodostuma
- Alue on erityisen luonnonkaunis
- Alueella on harvinaistuva perinneluontotyyppi
- Luontotyypin tai eliölajin suotuisan suojelutason säilyttäminen tai saavuttaminen sitä vaatii
- Alue on muutoin niin edustava, tyypillinen tai arvokas, että sen suojelu voidaan katsoa luonnon monimuotoisuuden tai kauneuden säilyttämisen kannalta tarpeelliseksi

Luonnonsuojelualueilla on luontoa muuttava toiminta kiellettyä (13 §)

Luonnonsuojelualueilla ei saa:

- Rakentaa rakennuksia, rakennelmia tai teitä
- Ottaa maa-aineksia tai kaivoskivennäisiä eikä vahingoittaa maa- tai kallioperää
- Ojittaa
- Ottaa, taikka vahingoittaa sieniä, puita, pensaita tai muita kasveja tai niiden osia
- Pyydystää, tappaa tai hätyyttää luonnonvaraisia selkärangaisia eläimiä tai hävittää niiden pesiä eikä pyydystää tai kerätä selkärangattomia eläimiä
- Ryhtyä muihinkaan toimiin, jotka vaikuttavat epäedullisesti alueen luonnonoloihin, maisemaan taikka eliölajien säilymiseen

Alueen asianmukaisen hoidon ja käytön edellyttämät toimet sallittuja 1/2 (14 §)

Luonnonsuojelualueilla saa:

- Rakentaa, entistää, kunnostaa alueen hoitoa, valvontaa, tutkimusta, yleisön opastamista, retkeilyä ja alueeseen tutustumista varten tarpeellisia rakennuksia, rakennelmia ja polkuja
- Hoitaa ja ennallistaa luonnonympäristöjä ja perinneluontotyyppejä sekä palauttaa alueen luontaisen kehityksen
- Rakentaa sellaisen tien, joka on tarpeen alueen opastustoiminnan kannalta
- Poimia marjoja ja hyötysieniä
- Kalastaa kalastuslain 7 §:n yleiskalastusoikeuksien mukaisesti
 - Kalastuslain 7 §:n mukaan jokaisella on oikeus veloitusetta onkia ja pilkkiä sekä kalastaa silakkaa yhdellä vavalla siimaan kiinnitetyillä pystysuuntaan liikuteltavilla koukuilla. Jokaisen kalastonhoitomaksun suorittaneella sekä jokaisella alle 18-vuotiaalla ja 65 vuotta täyttäneellä on lisäksi oikeus harjoittaa viehekalastusta.

Alueen asianmukaisen hoidon ja käytön edellyttämät toimet sallittuja 2/2 (14 §)

Luonnonsuojelualueilla saa:

- Harjoittaa poronhoitoa poronhoitolain mukaisesti
- Käyttää ja kunnostaa alueella olevia teitä, sähkö- ja puhelinlinjoja sekä näihin liittyviä laitteita
- Kunnostaa merenkulun turvalaitteita ja vesistön kulkuväyliä sekä tehdä vähäisiä turvalaitteiden edellyttämiä raivauksia
- Kartoittaa ja tehdä maanmittaustöitä
- Tilanteen niin vaatiessa ryhtyä pelastuspalvelun, palontorjunnan, rajavalvonnan, eläintautien vastustamisen sekä eläinsuojelun edellyttämiin välttämättömiin toimenpiteisiin

Lisäksi luvanvaraisia poikkeuksia 1/2 (15 §)

Metsähallituksen luvalla saa:

- Pyydystää tai tappaa eläimiä, kerätä sieniä ja kasveja tai niiden osia, eläinten pesiä ja kivennäisnäytteitä tutkimusta tai muuta tieteellistä tarkoitusta varten tai opetusta varten
- Vähentää vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetussa laissa tarkoitettujen vieraslajien ja haitallisten vieraslajien sekä, jos laji on tullut liian runsaslukaiseksi tai käynyt muutoin vahingolliseksi, muiden kasvi- ja eläinlajien yksilöiden lukumäärää
- Poistaa sellaisten pyyntiluvanvaraisten riistaeläinlajien yksilöitä, jotka suojelualueen ulkopuolella aiheuttavat ilmeisen uhan ihmisen turvallisuudelle tai omaisuudelle aiheutuvasta merkittävästä taloudellisesta vahingosta
- Ottaa haltuun alueelle kaatunut riistaeläin

Lisäksi luvanvaraisia poikkeuksia 2/2 (15 §)

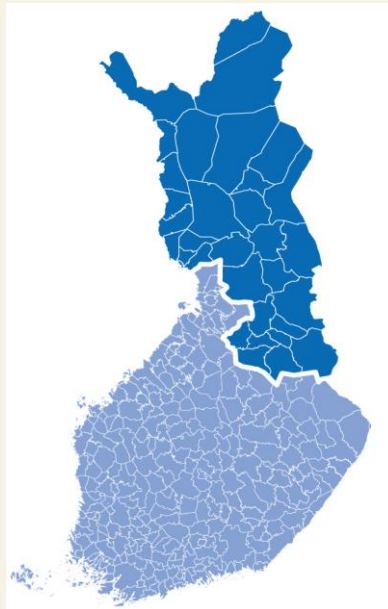
Metsähallituksen luvalla saa:

- Kalastaa muutoinkin kuin kalastuslain 7 §:ssä tarkoitetulla tavalla
- Rakentaa poronhoitoon liittyviä rakennuksia ja rakennelmia
- Tehdä geologisia tutkimuksia ja etsiä malmeja
- Laskeutua ilma-aluksella
- Entistää ja kunnostaa muitakin kuin 14 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja [alueen hoitoa, valvontaa, tutkimusta jne varten tarpeellisia] rakennuksia ja rakennelmia
- Ajaa hirveä metsästyksen yhteydessä

Metsästyksen pääsäännöt laissa

- **Pohjois-Suomessa (metsästyslain 8 §) metsästyks on sallittua**
 - Valtioneuvosto voi antaa aluekohtaisia suojelun ja muun käytön kannalta tarpeellisia rajoituksia.

- **Eteläisessä Suomessa metsästyks on kiellettyä**
 - Valtioneuvosto voi sallia metsästyksä paikallisiin olosuhteisiin tai aluekohtaisiin tarpeisiin perustuen, poikkeukset eivät kuitenkaan saa vaarantaa suojelutavoitteita tai haitata alueen muuta käyttöä.
 - Säännökset voivat olla ajallisesti tai alueellisesti rajoitettuja taikka kohdistua tiettyyn riistaeläinlajeihin.

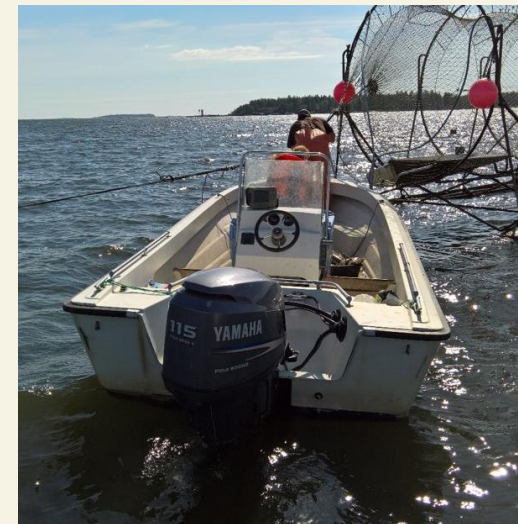
Metsästys yleisellä vesialueella

- Metsästyslain 7 §:n mukaan jokaisella Suomessa pysyvästi asuvalla on oikeus metsästää yleisellä vesialueella meressä sekä sellaisilla yleisellä vesialueella meressä olevilla saarilla ja luodoilla, jotka kuuluvat valtiolle ja joiden hallintaa ei ole kenellekään luovutettu. Metsästystä voidaan asetuksella rajoittaa, jos se on tarpeen riistakannan turvaamisen tai alueen muun käytön vuoksi.
- Metsästyslain 9 §:n mukaan oikeudesta metsästää luonnonsuojelualueilla on lisäksi voimassa, mitä siitä erikseen säädetään tai määrätään.
- **Eteläisessä Suomessa yleiselle vesialueelle merelle sijoittuvalla luonnonsuojelualueella eläinten tappaminen (myös metsästys) on lähtökohtaisesti kiellettyä (LSL 13 §).**
 - Valtioneuvosto voi sallia metsästystä paikallisiin olosuhteisiin tai aluekohtaisiin tarpeisiin perustuen, poikkeukset eivät kuitenkaan saa vaarantaa suojelutavoitteita tai haitata alueen muuta käyttöä.
 - Säännökset voivat olla ajallisesti tai alueellisesti rajoitettuja taikka kohdistua tiettyyn riistaeläinlajiin.

Kalastus yleisellä vesialueella

- Yleisellä vesialueella meressä sijaitsevalla luonnonsuojelualueella kalastus on sallittua kalastuslain 8 § 1 momentin mukaisesti.
 - Kalastuslain 8.1 §:n mukaan jokaisella kalastonhoitomaksun suorittaneella sekä jokaisella alle 18-vuotiaalla ja 65 vuotta täyttäneellä on oikeus harjoittaa **vapaa-ajan kalastusta** sekä Suomeen rekisteröidyillä kaupallisilla kalastajilla on oikeus harjoittaa **kaupallista kalastusta** yleisillä vesialueilla meressä.
- Valtioneuvosto voi tarvittaessa rajoittaa kalastusta, jos kalastus vaarantaa alueen perustamistarkoitusta tai aiheuttaa haittaa alueen muulle käytölle.
- Rajoitukset voivat olla alueellisia tai ajallisia.

Puolustusvoimien toiminta ja muut toimenpiteet luonnonsuojelualueella (17a §)

- Perustamisasetuksella voidaan säätää puolustusvoimien harjoitus- ja koulutustoiminnasta luonnonsuojelualueella, johon puolustusvoimilla on käyttöoikeus ja muutoinkin luonnonsuojelualueeseen kuuluvalla vesialueella, jos toiminta ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta.
- Perustamisasetuksella voidaan lisäksi säätää lentotoiminnan ja merenkulun turvalaitteiden sijoittamisesta ja kunnossapidosta sekä muista vastaavista toimenpiteistä luonnonsuojelualueella sekä säätää tien, johdon ja kaapelin rakentamisen, ojan kaivamisen, vesikulkuväylän ruoppaamisen ja muun vastaavan toimenpiteen sallimisesta luonnonsuojelualueella, jos toimenpiteet eivät vaaranna alueen perustamistarkoitusta.

Liikkumisen rajoittaminen luonnonsuojelualueella (18 §)

- Luonnonsuojelualueella voidaan joko alueen perustamispäätökseen tai aluetta koskevaan järjestyssääntöön otettavalla määräyksellä kieltää tai rajoittaa liikkumista, leiriytymistä, maihinnousua sekä veneen, laivan tai muun kulkuneuvon pitämistä.
- Liikkumis- ja maihinnousukielto tai -rajoitus edellyttää, että alueen eläimistön tai kasvillisuuden säilyminen sellaista vaatii.

Kuva: Maiju Lanki/MH

Lisätietoja

Nunu Pesu

ympäristöneuvos, ympäristöministeriö

puh. 0295 250 215

etunimi.sukunimi@ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment

